

SİLİFKE'DE NÜKLEER ENERJİ SANTRALLARI PANELİ YAPILDI

7 Eylül 1979 Cumartesi günü Silifke'de öğretmenler Lokalinde Odamızın Nükleer Enerji Santralleri Panel programında yer alan panel yapıldı. Elektrik Mühendislerinin çok az olduğu bu ilçede paneli 100'e yakın kişi izledi. Oda Başkanı N. Bülent Damar'ın yönettiği panele Teoman Alptürk (EMO), Oral Ataman (Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Turizm Planlaması Genel Müdür Yardımcısı), önder öner (Türkiye Elektrik Kurumu Nükleer Enerji Etüd Proje Dairesi Başkan Yardımcısı) ve Sait Kozacıoğlu (Mimarlar Odası) konuşmacı olarak katıldılar. Panelistlerin Nükleer Enerji Santrallerine ilişkin görüşlerini ilgi ile izleyen dinleyiciler panel sonunda Silifke ilçesi yakınlarında kurulacak Akkuyu Nükleer Enerji Santralının konumu hakkında panelistlere çeşitli sorular yönelttiler.

Üç saati aşkın bir süre devam eden panelde panelistler genel olarak Nükleer Enerji Santrallerinin elektrik enerjisi, turizm, çevre ve ekonomi açısından ülkeye getireceklerini anlattılar. Mersin ve Silifke'de yayınlanan yerel basında geniş yer verilen panel sonucunda izleyicilerin genel istemi bu tür panellerin Silifke'de yinelenmesinin çok yararlı olacak şekilde olmuştur.

ANAMUR'DA YAPILAN NÜKLEER ENERJİ SANTRALLARI KONUSU PANEL HALKIN GENİŞ İLGİSİNİ ÇEKTİ

8 Eylül 1979 Pazar günü saat 10.00'da Anamur'da Yeni Sinemada Odamızca düzenlenen Nükleer Enerji Santralleri konulu panel halkın geniş ilgisini çekti. Özellikle yerel basında panel öncesi yapılan yayınlar sonucunda halk arasında geniş ilgi bulan panele 350'yi aşkın izleyici katıldı. Odamız üyesinin bulunmadığı bu ilçede çevre köy muhtarlarının ve kooperatif yöneticilerinin özel olarak izlemeye geldiği bu panel Oda Başkanı N. Bülent Damar tarafından yönetildi. Sait Kozacıoğlu (Mimarlar Odası) Önder Öner (TEK Nükleer Enerji Etüd Proje Dairesi Başkan Yardımcısı), Oral Ataman (Turizm Bakanlığı Turizm Planlaması Genel Müdür Yardımcısı), Teoman Alptürk (EMO)'ün konuşmacı olarak katıldığı panelde nükleer enerji santralleri genellikle elektrik enerjisi, ekonomi, güvenlik, çevre ve turizm açısından tartışıldı. Panelin sonunda izleyicilerin panel konusunda özellikle çevre, ekonomik ve hidrolik potansiyel açısından konuşmacılara yönelttikleri sorular ve tartışmalar ile panel canlı bir şekilde sonuçlandı.

Anamur'da da izleyiciler Silifke Panelinde olduğu gibi bu tür panellerin ilçelerinde yinelenmesi isteğini yoğunlukla belirttiler.

GAZİANTEP NES PANELİ YAPILDI

Gaziantep Ticaret Odası toplantı salonunda yapılan panele konuşmacı olarak Merkez Yönetim Kurulu üyesi Müjdat Savran ve üyemiz Gür-can Banger katıldılar.

Gaziantep Temsilcisi Mehmet Geylani'nin yönetiminde yapılan panelde konuşmacılar Nükleer Enerji Santralının Türkiye'deki Elektrik Enerjisi bunalımına çözüm olamayacağını, bunalımın mevcut ekonomik düzenden kaynaklandığını ve çözümün ancak halk iktidarı tarafından halkın çıkarları doğrultusunda yapılacak düzenlemelerle olacağını vurguladılar.

Belirtilen en önemli noktalar; bu santrallerin çok pahalı olduğundan hammaddesi yurdumuzda olan su ve linyit santrallerinin kuruluşunu

engelleyeceği, bir Nükleer santralın kuruluşuna narcanan para ile 5 kömür, 8 su santrali yapılabileceği, Nükleer teknolojinin belli bir standarda kavuşmadığı, yer seçimi, işletme, artık yakıtların saklanması,

vb. problemlerin enine boyuna oşünümediği ve mevcut kaynaklar, su ve linyit potansiyelini değerlendirmek için kullanılması Nükleer Santralın 1995'lerde devreye girecek şekilde ötelenmesi idi.

Anamur'da yapılan NES panelinden bir görünüm. 8 Eylül 1979

İZMİR ŞUBESİNDE ELEKTRİK KUVVETLİ AKIM TESİSLERİ ÜZERİNE AÇIKLAYICI BİR TOPLANTI YAPILDI

1 Haziran 1979 günü İzmir EMO lokalinde, 15 Ağustos 1956 tarih ve 9382 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Kuvvetli Akım Elektrik Dağıtım Tesisatının Bakım, İşletme ve Tesisine Dair Talimatname"yi yürürlükten kaldıran ve bunun yerine 21 Kasım 1978 tarih ve 16466 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği"ni açıklamayı amaçlayan bir toplantı düzenlenmiştir, açıklayıcı konuşmayı arkadaşımız Hikmet Davaslıoğlu yapmıştır.

Konuşmanın kapsamı yönetmeliğin Enerji Nakil Hatları bölümü ile sınırlı idi. Toplantının amacı, yeni yönetmelikle nelerin değiştiği, ne yenilikler getirdiği idi. Toplantıya bu dalda çalışan otuzun üzerinde üyemiz katıldı.

İZMİR ŞUBESİNDE KORUMA DİZGELERİ SEMİNERİ YAPILDI

EMO İzmir Şubesi, üyelerimizin mesleki konulardaki yetkinliklerini artırmak için geçen yıl başladığı mesleki seminer ve konferanslarına devam ederek 7-8-9-10 Mayıs 1979 günleri EMO lokalinde Koruma üzerine bir seminer düzenledi. Seminer her gün 14.00 - 17.00 arasında süreli olarak verildi.

Seminer alt başlıkları şöyle idi:

- Koruma felsefesi ve Koruma Rölelerinin yapısal ilkeleri,
- Akım ve Gerilim trafolarının Koruma dizgelerinde kullanılması,
- Güç dizgelerinin çözülmesi,
- Trafo yıldız-nötr topraklamasının kısa devrelerin sınırlandırılma yönünden etkileri,
- Aşırı akım ve toprak rölelerinin çalışma özellikleri,
- Aşırı akım ve toprak röle eşgüdümünün genel ilkeleri ve bir örnek üzerinde uygulaması,
- Trafo Korumalarının tanıtım ve genel özellikleri,

İlk üç güne sığdırılan yukardaki konuların anlatımından sonra dördüncü gün özel sorunlar ve genel tartışma açılarak seminer tamamlanmıştır. Seminer TEK röle servisinde çalışan arkadaşlarımız tarafından verilmiştir.

İZMİR ŞUBESİ FUARDA ELEKTRİK VE ELEKTRONİK SERGİSİ DÜZENLEDİ

EMO İzmir Şubesi 48. Uluslararası İzmir Fuarında 25 üretici firmanın katılımıyla elektrik-elektronik sergisi düzenledi. TEK, PTT Araş. Lab., TEKNİM, EMEK Elk., EMİ, DEMAŞ, SİTE Elk., ETMAŞ, DİSAŞ, HEİCO, NEFAN, ANKA Kablo, SİRMA Elk., EMİTAŞ, TEYAŞ, BETONTAŞ, GİMTAŞ, SÖNMEZ Trafo, BİR EMEK, ÇANAKKALE SERAMİK, KALE SERAMİK, YETİŞ Asansör, KAVEL Kablo, Cengiz Giritligil, Müzekka Damgacıoğlu sergiye katılmışlardır. Odamızın fuarda bağımsız olarak ilk kez düzenlediği bu sergiye katılan firmalar, ülkemizde kendi teknik gücümüzle üretilen ürünleri sergilemişlerdir.

DANA İYE TOPLANTISI

Eylül 1979 Pazar günü Adana'da düzenlenen Merkez, Şube yönetim kurulları ve Adana Temsilciliği ortak toplantısından birgün önce Adana'daki Elektrik Mühendisleri ile bir üye toplantısı düzenlendi. 8 Eylül 1979 günü düzenlenen toplantıda TMMOB, Merkez ve Şube çalışmalarını üyelerimize anlatılmış ve yapılan çalışmalara ilişkin üyelerimizin görüş ve değerlendirmeleri alınmıştır. Çok sayıda üyemizin katıldığı toplantıda mesleki alanda yürütülen çalışmalar, mali konularda yapılan çalışmalar aktarılırken, üst örgütümüz TMMOB'nin yürütücülüğünde sürdürülen ekonomik-demokratik haklarımızı elde etme mücadelesini programı özetlenmiş, odamızın bu mücadeledeki katkıları anlatılmıştır.

Üyelerimizin, özellikle ekonomik-demokratik haklar mücadelesi üzerinde yoğun bir şekilde durduktan, bu mücadelenin daha etkin olarak sürdürülmesi için öneriler getirdikleri ve ekonomik-demokratik sorunlarımızın ancak grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakları elde etmekle bir ölçüde çözümlenebileceğinin bilincinde oldukları görülmüştür.

Toplantının sonunda üyelerimiz, bu tür üye toplantılarının son derece yararlı olduğunu dile getirmişler ve ak ak tekrarlanmasını önermişlerdir. Odamız Yönetim Kurulunun, üyelerle yakın diyalog kurma anlayışının bir parçası olan üye toplantılarını yöneüm kurumumuzun çalışmalarını için de yararlı olmakta, üyelerimizin görüş ve önerileriyle çalışmaların zenginleşmektedir.

Bu tespitten hareketle, Merkez Yönetim Kurulumuz her ay değişik bir ilimizde, hem Şube yönetim kurullarıyla ortak toplantı yaparak koordinasyon sağlama hem de üye toplantıları yapma biçimindeki çalışmalarını sürdürecektir.

ODTÜ'DESON GELİŞMELER

Ülkemizin son bir kaç yıl içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik çıkmazda öğrenimini kesintisiz (22 aydır) sürdüren ODTÜ, son bir kaç aydır kamuoyu önünde huzursuz gösterilmek istenmektedir. Aslında bu durumun arkasında egemen güçlerin bazı karanlık emelleri yatmaktadır.

Olaylar ODTÜ'nin geçen yıldan kalan ikinci yılın açılış töreninde başlatıldı. Bazı kişilerin Ulusal Marş sırasında ayağa kalkmaması olayı tüm ODTÜ kitlesine maledilmek istendi. Bu da belli ölçülerde de olsa ODTÜ ÖTK (öğrenci Temsilcileri Konseyi) örgütlülüğündeki eksiklik, somut koşulları hesaba katmamayı alışkanlık haline getirmiş bir kısım sorumsuz gruplara müdahale edilemeyeşinden kaynaklandı. Olay, burjuvazi ve onun yandaşı baan organları tarafından, kitlelerin şoven duygularının sömürülmesi yönünde kullanıldı.

Sonuçta egemen güçler ODTÜ'de sürekli baskılara başladı ve kamuoyunda ÖTK yasadışı bir örgüt olarak gösterilmek istendi. Gerçekte, tüzüğü ODTÜ Rektörlüğünce onay-

lanan ve ülkemizin Müüt Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu seçimleri ile keleriyle aynı olan seçim sistemiyle, geçen yıl sıkıyönetim döneminde yapılan seçimler sonunda yönetime getirilen ÖTK tüm ODTÜ öğrenci kitlesinin (10 000 öğrenci) tek temsilcisidir ve de yasal bir örgüttür.

Bu olayın ardında ODTÜ öğretim üyeleri tüm ODTÜ kitlesinden soyutlanmaya çalışıldı. Fakat gerici güçler amaçlarına ulaşamadılar. Aksine bu olaylar öğrenci, işçi, öğretim üyesi ve öğrenci ailelerinden oluşan birliği pekiştirdi. İşte bu nedenle ODTÜ üzerinde yürütülen karalama kampanyası tüm şiddetiyle geri tepti ve bu dörtlüden oluşan birlik gerekli açıklamalar yaparak ODTÜ öğrencilerinin kararlı mücahedelelerine destek oldular.

Egemen güçlerin ODTÜ üzerinde yürüttüğü tüm baskılar, ODTÜ kitlesinin daha bir kenetlenmesinden ve demokratik kamuoyuna düşen görev, en büyüğünden en küçüğüne kadar tüm demokratik mevzilerin korunması yönünde çaba göstermektedir.

ADMMA'DAN HABERLER

Geçen dönemlerde çeşitli silahlı ve bombalı saldırılara hedef olan, bu saldırılarda 20 devrimci, demokrat, yurtsever arkadaşlarımızın yitiren ADMMA öğrencileri bugün karşı karşıya oldukları tüm engellemelere rağmen öğrenimlerini sürdürüyorlar.

12 Nisan 1978'de öğrencilere yöneltilen son bombalı saldırıdan sonra, saldırı ve terörün kaynağı faşist odaklar üzerine gitmek yerine okul gerekçesiyle 10 ay kapatılıyor.

15 Ocak 1979'da yeniden öğrenime açılan okulda, dersler düzenli bir şekilde sürdürülürken, bugünlerde faşistler tarafından engellenmeye çalışılıyor. Bunun yanında okulda "can güvenliğini sağlamakla" görevlendirilen bazı Pol-Bir üyesi polisler son günlerde öğrenciler üzerindeki baskıları iyice yoğunlaştırıyorlar. Okulun dış kapısında faşistler aran-

madan içeri giriyorken, okul içerisinde devrimci, demokrat öğrenciler sınıflardan çıkarılmaz, tuvalete yollanmazken, ellerini kollarını sallayarak dolaşan faşistlerin gösterdikleri devrimci, demokrat öğrencileri, belirli bir siyasi eğilimde olan polisler boş sınıflarda dövüyor, tehdir ediyorlar. Dene 10 dakika içerisinde hocanın gelemediği durumlarda sınıflar boşaltılıyor, öğrenciler, hocalar, asistanlar keyfi uygulamalara maruz bırakılıyorlar. Okul yönetimi neredeyse bürokratik işlere kadar devreden çıkmış bulunuyor.

Bu tür baskı, tehdit yöntemleri ile hiç bir sonucun elde edilemeyeceği geçmiş deneylerde görülmüştür. Aralarında gelecekte üyelerimiz olacak Elektrik Mühendisleri Bölümü öğrencilerinin de bulunduğu ADMMA öğrencileri tüm baskı ve saldırıların soğukkanlılıkla ve akıllıca etkisiz hale getirecekler, okulda öğrenimin sürekliliğini sağlayacaklardır.

19 EYLÜL 1979 GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKAL HAKLAR MÜCADELESİNDE DÖNÜM NOKTASI

Mühendis ve mimarların TMMOB' nin çağrısıyla gerçekleştirdikleri bir günlük İŞ BIRAKMA eylemi başarı ile sonuçlandı. 19 Eylül eylemi hakim sınıfların ummadığı bir yığınsal katılımla, örnek bir disiplin ve dayanışma anlayışıyla, çalışanların faşizme ve emperyalizme, baskı ve sömürüye, zulüm ve pahalılığa karşı verdikleri mücadeledeki onurlu yerini aldı.

19 Eylül, bazılarının göstermek istediği gibi salt yan ödemeler kararına, 657 sayılı personel yasasına karşı değildir. Salt teknik personele tazminat kararının çıkarılması için gerçekleştirilen bir eylem de değildir. 19 Eylül, yoksul halkları açlığa mahkum eden IMF'ye, ilerici, demokratları katleden, onlara yaşama hakkı tanımayan faşizme karşıdır. 19 Eylül'de mimarlar, mühendisler, teknik elemanlar, memurlar, işçiler kolkola girdiler; omuz

omuza verdiler. 19 Eylül'de her türden direniş kırıcıları ve kışkırtıcıları etkisiz kaldı. Yığınların örgütlü mücadelesine inananlar düş kırıklığına uğradılar. 19 Eylül Türkiye'de sendikasız çalışanların grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı mücadelesinde bir dönüm noktası oldu.

19 Eylül'de Elektrik Mühendisleri Odası da, üzerine düşen görevleri etkin bir biçimde yerine getirdi. Odamız merkez yönetim kurulunun 29 Ağustos 1979 günü yaptığı açıklamada şu görüşler dile getirildi:

"IMF'nin yönettiği ülkemiz ekonomisi 'tarihin en ağır bunalımını yaşamaktadır.' Birbirini kovalayan devalüasyon ve zamlarla fiyatlar ulaşamaz düzeylere çıkmakta, bunalımın yükü emeğiyle geçinenlerin sırtına yüklendikçe yüklenmektedir.

Ama artık bu yük taşınmaz hale gelmiştir.

İçinde bulunduğumuz bu koşulları bir ölçüde düzeltmek üzere, 1979 yan ödeme kararnameyi katsayı 8 ve göstergeler % 100 artırılarak hemen çıkarılması, teknik personel tazminat kararnameinin taslaftaki eşitsizlikleri giderilerek en kısa zamanda çıkarılması için ve ekonomik-demokratik sorunlarımıza daha kalıcı çözümler bulabilmemizin aracı olan Grevli-Toplu Sözleşmeli Sendikal haklarımızı ekle etmek için mücadelede kararlıyız.

Bu yolda, üst örgütümüz TMMOB'nin yürütücülüğünde her zamankinden daha etkin kitlesel eylemlere hazır olduğumuzu üyelerimize ve kamuoyuna duyururuz."

10 Eylül 1979 günü Adana'da, Odamız Merkez Yönetim Kurulu, Ankara, İstanbul şubeleri ve Adana Temsilciliğinin ortak açıklamasında da sendikasız çalışanların içinde bulunduğu duruma ve IMF'nin çalışanların kaderindeki rolüne değinilerek,

"Bu durum devam ettiği sürece, bizim en geniş kitlesel mücadelelerimiz olmaksızın iktidarların önerilerimizi dikkate almayacağı ortadadır. O halde yapılması gereken nedir?"

Kendi ücretlerimizi belirlemede söz sahibi olabileceğimiz, pazarlık gücümüzün olabileceği Grevli-Toplu Sözleşmeli Sendikal Haklarımızı elde etme doğrultusunda örgütlü kitlesel mücadelelere girişmektir. Ekonomik sorunlarımıza bir ölçüde çözüm bulabilmek için bundan başka bir yolunma yoktur."

deniyordu. Bu arada, Başbakan Bülent Ecevit 8 Eylül 1979 günü bir basın toplantısı yaparak özetle şunları söyledi:

"Ankara'da yaptığım son açıklamada, hükümetin kamu personelinin ve teknik personelin yan ödemeleriyle ilgili yeni bir kararname hazırladığını belirtmiştim. Bir kaç güne kadar bu çalışma sona erecek. Böylelikle tüm memurların yan ödemelerinde nispi bir artış ve düzelleme sağlanacaktır*. Fakat, teknik personelin kalkınma atılımlarında ve üretimin artırılması yolunda önemli katkıları bulunmaktadır ve genellikle kamu sektöründe işçi ücretleriyle teknik personel aylıktan arasında, teknik personel aleyhine farkların büyüme olduğunu gözönünde tutarak teknik personelin yan ödemelerinde yüksek bir artış sağlanması kesinleşmiştir, özellikle yeraltında çalışan teknik personelin yan ödemelerinde daha da yüksek özel bir artış ola-

caktır. Tabii bunlar Türkiye'deki personel rejiminin genel aksaklıkları ve uygulamalar sırasında yamalar gibi düzenlemelerle büsbütün ağırlaşan dengesizlikler karşısında geçici çözümlerdir. Bu çözümler nispi bir rahatlık sağlayacaktır. Hükümetimiz seçimlerden sonra bu konudaki çalışmalarını iyice hızlandıracaktır. Bu kararlarımızın açıklandığı bir sırada bazı çevrelerden, bazı teknik personele, bu arada bazı işçilere direniş çağrılan veya o anlamda yorumlanabilecek çağrılar gelmesini üzüntüyle karşılıyorum. Hiç bir değerli işçi veya teknik personelin bu çağrılara kapılmayacağına inanıyorum. Türk ekonomisinin esenliğe çıkabilmesi Türkiye'nin bağımsızlığı açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Bunun bilincinde olan hiç bir yurttaşımızın Türkiye'de üretimi aksatacak bir davranışta bulunmayı düşünmeyeceğine, tam tersine üretimi nasıl biraz daha artırırım diye düşünmeye ve o yönde çaba göstermeye yöneleceğine inanıyorum."

9 Eylül 1979 günü TMMOB Genel Başkanı Teoman öztürk ve Birliğe bağlı 18 Oda Başkanı, Başbakanı şöyle yanıtladılar;

"Bizler ise şunları söylüyoruz:

Çıkacak yan ödemelerle sağlanacağı söylenen nispi artış net bir kaç yüz TL arasındadır. Bu artış nispi rahatlık sağlaması bir yana, tam bir rahatsızlık sağlamıştır. Nispi artışlar ve zamlardan bahsederken bunun hangi ücretlere yapıldığını, ele geçecek net ücretin düzeyinin ne olacağını ve bu ücretle yaşama olanağı-

nın bulunup bulunmadığını açıklamak gerekir. Biz şimdi sayın Başbakan'dan bir kez daha soruyoruz. 16 yıllık eğitimden sonra göreve başlayan bir mühendis-mimar bu son nispi artıştan sonra eline geçecek olan 6000 ila 7000 TL ile nasıl yaşayacaktır?"

Teknik personelin üretime katkısının büyük olduğu, işçi-teknik eleman ücretlerinin teknik elemanların aleyhine arttığı gibi görüşler öne sürerek teknik elemanlara daha çok zam yapıldığını açıklamak bir şey getirmemektedir, özellikle de yeraltında çalışan teknik elemanlara daha çok zam yapıldığını açıklanması da bizim sorunlarımızın yanıtı değildir. Bizler işçi, köylü, memur, teknik eleman, mühendis-mimarların en önemli ortak özellikleri geçimlerini emekleri karşılığında sağlamalarıdır. Bunların hiçbirinin birbirlerinden alacak bir şeyleri yoktur. Haklarını çalıştırandan alacaklardır. Bugünün koşullarında yaşayan çalışanlar, farklı uygulamalarla karşı karşıya getirilemez. Bizler, herkesin bugün yaşayabileceği ücretin sağlanmasını istiyoruz. Bunun için çalışanların % 10'una başka, % 70'ine başka, % 8'ine başka, vb. ücret politikaları uygulamayın. Biz teknik elemanlar arasında da böylesine ayrıcalıklar yaratmayın. Yeraltında da üstünde de çalışan teknik elemanların hepsi yaşamak zorundadır. Bir kısmımıza (ki çok küçük bir orandır) 1-2 bin lira fazla vererek % 90'ımızı yaşattığımızı söyleyemezsiniz. Ancak herkese yaşamak için asgari ücreti verdikten ve eşit işe eşit ücret koşulunu gerçekleştirdikten sonra bu tür ayrımlar yaparak değerlendirilebiliriz. Bizler bu sıkıntı içinde dün yaşadık, bugün de yaşıyoruz. 1978 başından önce muhalefette iken, iktidara geldiklerinde kamu çalışanlarına sendikal haklarını vereceklerini söyleyenlerin, iktidara geldikten sonra yaptıklarını izleyenler bu tür vaatleri artık dinlememek ciddiye almamak durumundadırlar, öte yandan sayın Başbakan'ın bağımsızlık ile üretim ilişkilerine değinerek, bağımsızlığın üretimi artırmakla mümkün olabileceğine ilişkin görüşü de bir çarpıtmadan öteye anlam taşımamaktadır. Bir yandan IMF gibi

her türden emperyalist kuruluşlarca ülkenin geleceği açıkça ipotek altına alınırken, nasıl olurda üretimin artırılması ile bağımsızlığa kavuşulacağı ileri sürülebilir. Sayın Başbakan 'Bazı çevrelerden bazı teknik personele direniş çağrıları ya da o anlamda yorumlanacak çağrılar gelmesini üzüntü i İt karşıladığını ve hiç bir değerli teknik personelin bu çağrılara kapılmayacağına inandığını...' söylemektedir. Türkiye'nin 'değerli' mühendis ve mimarları yine sayın Başbakan'ın bir çok vesile ile bir çok kei belirttiği 'Değerli örgütleri TMMOB ve onun değerli yöneticileri...' ie birlikte sorunlarını ve çözüm yollarını görüşerek, ekonomik-demokratik haklarını elde edinceye dek çaba harcamayı kararlaştırmış göiış ve önerilerini ilgililere ve kamıbyuna iletmışlerdir. Bu tür yaklaşımlardan, çalışanların en doğal haku olan yaşama hakkını elde etme yolunda verdikleri ve verecekleri akli mücadelelerin önüne geçme, Ou çeşitli taktiklerle bölme ve zayıf düşürme yöntemlerinden vazgeçmelidir. Bu yanlış bir yaklaşımdır. Bunun yerine çalışanların hakların tanımak daha tutarlı bir yoldur. 5u denenmelidir. Bizler bu yolların m tür açıklamaların yanlışlığının, önümüzdeki günlerde yaşanarak arlaşılabacağına inanıyoruz. Emekçi hdımıza duyururuz."

DISK'İN AÇIKLAMASI

TMMOB'nin bir günlü! iş bırakma çağrısı sendikası, sendatasız tüm çalışanların örgütleri tarafından desteklendi.

DISK Genel Başkanı, 9 Eylül günü yaptığı açıklamada;

"Emperyalizmin sömürü ve baskısı altında olan Türkiye», fabrikalardan tarlalara, barajlardan maden ocaklarına, dağbaşlarıaki şantiyelerden bürolara kadahayatın her alanında emeği ile geçerek yaşam kavgası veren mühendislerin ve mimarların yükselttikleri mücadelelere omuz vermek, tür ilericilerin, yurtseverlerin, demotlann ve devrimcilerin başta ge» görevidir.

Sömürü çarkının alabildiğine hızla döndüğü ülkemizde büyük bir kısmı kamu kesiminde çalışan, grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklardan yoksun, ayda 6-7 bin liraya açlığa yoksulluğa ve işsizliğe mahkum edilen yurtsever mühendislerin ve mimarların bu haklı kavgasını hiç bir güç durduramayacaktır.

... DISK böylesine haklı bir kavgayı yürüten mühendislerin ve mimarların yanında olduğunu belirtirken, tüm işçilerden, DISK üyesi olsun olmasın tüm emekçilerden bu şanlı mücadeleye omuz vermesini, destek olmasını istiyor.

Zafer işçi sınıfının yanında yer alanların olacaktır." diyordu.

VE 19 EYLÜL

19 Eylül'ü yine TMMOB Başkanı Teoman Öztürk ve 18 Odanın yöneticileri, 20 Eylül günü yaptıkları açıklamada şöyle anlattılar.

"Çalışanların bir parçası olan;grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklara sahip olmadığından ücretleri tek taraflı ve çok yetersiz düzeyde belirlenen; işsizliğe, geçim sıkıntısına mahkum edilen; emekçi halkımızın çıkarlarını savunduğu için baskılara, kıyımlara, faşist saldırılara uğrayan mühendis ve mimarlar, örgütlerinin çağrısını büyük bir inanç ve tam bir kararlılık içinde işyerlerinde uyguladılar.

Gerek eylem öncesinde, gerekse eylem anında çok yönlü destekleri ile bizlere güç katan tüm demokrasi güçlerine, hemen başlarda teşekkür etmeyi önemli bir görev sayıyoruz.

19 Eylül eylemi her aşaması ile çalışanların ve örgütlerinin fiili birlikteliğini gerçekleştirmesi açısından son derece önemlidir; önümüzdeki günlerde çalışanların verecekleri ortak mücadeleler açısından olumludur, güven vericidir.

19 Eylül 1979 günü gerçekleştirilen iş bırakma eylemine mühendis ve mimarların % 100'e yakın bir bölümü katılmıştır.

İlk gelen bilgilere göre 49 ilde 443 işyerinde mühendis ve mimarların yanısıra; işçi, teknik eleman, memur, sağlık görevlisi, vb. çalışanlarının da katılımı ile 100 bini aşkın kamu çalışanı eyleme aktif olarak katılmışlardır. Teknik eğitim gören bazı öğrenciler de eylemimizi desteklemişlerdir.

Uyarı niteliğindeki bu eylem sırasında genellikle işyerlerinde yapılan ön toplantılar sonrasında işyerleri topluca terkedilmiştir. Bunun yanı sıra bazı işyerlerinde üretim durdurulmuş, forumlar ve yürüyüşler düzenlenmiş, değişik eylem biçimleri sergilenmiştir.

Haklı isteklerimizi elde etmek için gerek içimizde gerekse diğer çalışanlar ve örgütleri ile birlikte sürdürdüğümüz mücadeleye bitmemiştir. Programımız uyarınca diğer kuruluşlarla ortak çalışmalarımızı daha güçlü bir biçimde sürdüreceğiz bölgesel eylemler ve çalışanlar kurultayını mutlaka gerçekleştireceğiz. Çalışanların ortak mücadeleleri sonunda tüm haklarını mutlaka alacaklarından kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Kendi siyasi tercihleri ile IMF'ye boyun eğenler bunun sonuçlarından zarar görenlerin haklı çıkışlarını eylem öncesinde 'siyasi amaçlı eylem' demagojileri ile zayıflatmaya çalışmışlardır. Oysa bu demagojileri yapanların, temel tüketim malları, ev kirası, vb. fiyatları ile ilgilenmezken, çalışanların maaş ve ücretlerini kısıtlamalarının ardındaki siyasi-sınıfsal tavır çok açık olarak görülmektedir.

Eylem öncesindeki açıklamalarımızda belirttiğimiz gibi hiçbir baskı bizleri haklı mücadelemizden alıkoynamayacaktır. Yetkililerin son eylemde görülen kararlılık karşısında, bu konuda gereken dersi çıkaracaklarını umuyoruz.

Mühendis ve mimarlar, diğer çalışanlarla birlikte, bugün sahip oldukları demokratik direnme haklarını en-geç alacaklar, giderek kendi yaşam koşullarının belirlenmesinde söz ve karar sahibi olacaklardır.

E.tmekçi halkımıza duyururuz."

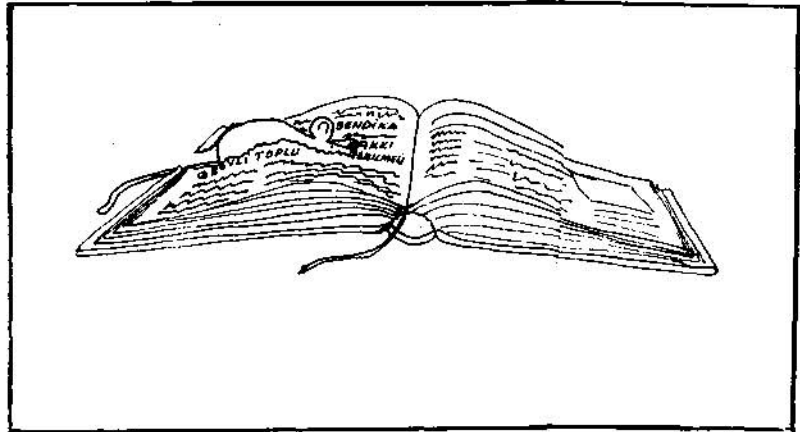
MÜHENDİS MİMAR MÜCADELESİNİN KOŞULLARI ve HEDEFLERİ

Ülkemizde mühendis ve mimarların bağımsızlık demokrasi mücadelesine bağımlı olarak verdikleri ekonomik-demokratik mücadelelerinde, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar önemli bir hedeftir. Bugün özellikle kamu kesiminde çalışan mühendis ve mimarların en somut istemi durumuna gelen sendikalaşma hakkı özel kesimde çalışan meslektaşlarımızında ivedi istemidir.

Genel olarak ülkede verilmekte olan bağımsızlık demokrasi mücadelesinden ayrılamayacak olan ve onunla bir bütünlük içerisinde olması gereken mühendis ve mimarların mücadelesinin sonucunun ancak emekçi halkın kendi iktidarlarında alınacağı açıktır. Bugün bir çok mühendis ve mimar bu bilinç içerisinde kendi örgütleri olan Odalar ve TMMOB ile birlikte ülkede verilmekte olan bağımsızlık demokrasi mücadelesi içerisinde etkin olarak görev almakta ve bu mücadelenin başarıya ulaşması için etkin bir şekilde özveri ile çalışmaktadır. Bu bilinç ve özveri onların faşist canilerce katledilmelerine, işlerinden atılmalarına, işyerlerinden sürülmelerine, uzmanlıkları dışındaki işlerde çalıştırılmalarına ve benzeri birçok baskılara uğramalarına neden olmaktadır. Bu baskılar gün geçtikçe artmakta buna karşın mühendis ve mimarların bağımsızlık demokrasi mücadelesi içerisinde etkinlikleri yükselmekte ve artmaktadır. Tüm bu baskılara karşın mühendis ve mimarların verdikleri mücadelede daha etkin olmalarının nesnel nedeni, ülkedeki ekonomik bunalım dolayısıyla mühendis ve mimarların da giderek yoksullaşma-

ları, işçi sınıfı ve emekçi halka yaklaşımlarıdır. Özne olarak da ülkede gelişmekte olan bağımsızlık demokrasi mücadelesinden etkilenmektedirler. Bugünün koşullarında mühendis ve mimarların mücadelesinin daha da yükselmesi ve önündeki en acil hedef olan grevli toplu sözleşmeli sendikal hakların alınmasına, faşist baskı ve kısımların önlenmesi, vb. sorunların çözümü için yapılanlar yeterli midir? Bu sorunun yanıtını bulmak için, verilen mücadele içerisindeki örgütlenme ve mücadeleye etkin katılım konularına açıklık getirmek gerekmektedir. Bugün mühendis ve mimarların örgütlenmedeki en önemli araçlarından biri de demokratik mesleki kitle örgütleri olan Odalarıdır. Zorunlu üyelik esasına göre kurulmuş olan Odaların hepsi bugün mühendis ve mimarların seçtikleri ilerici, demokrat, devrimcilerce yönetilmektedir. Bu yönetimler önlerine hedef olarak kitlelerin demokratik-ekonomik istemlerini koyarak ülkede verilen bağımsızlık, demokrasi mücadelesine katkıda bulunmaya çaba sarfet-

mektedirler. Bir çaba değişik görüşlerin çatışması dönemlerinde zayıflamakta ise d(genelinde mücadelesinin Oda yönrtimleri ile birlikte veya zaman zana Oda yönetimlerini de aşarak g-nel doğru rayında yürüdüğü söyfcnebilir. (Fakat bu örgütlenme; eksiklikleri ve ülkenin içerisinde bulunduğu ortam nedeniyle yetrli olamamaktadır). Genellikle İktar görüşlere sahip bazı mühendi ve mimarların yalnızca kendi yönetimleri altındaki Odalarda göiw yapma eğilimleri, başka görüşlein yönetime seçilmeleri halinde tim desteklerini bu Odalardan çckmrleri, TMMOB'nin üst örgüt nitelisini zedelemeleri, mühendis ve mimirların bir bütün olarak vermeleri gereken mücadeleye engeller koymaları, örgütlenmede büyük zorluklar getirmektedir. Genelinde gerici ve faşistlerin etkinliklerinin yok edildiği zmandan sonra geçen uzun süreyekarşın Oda örgütlenmesinin bugün;ü düzeyinin yetersizliğinin bu kaullarda aranması gerekir.

Mühendis ve mimarların örgütlenme düzeylerinin yükseltilmesi için bu olumsuzlukları biran önce yenmeleri gerekmektedir. Bu olumsuzlukların yenilebilmesinin birinci koşulu da Odalarda etkin olarak Oda işlev ve örgütlenmesinin propagandasını yaparak Oda ile üyeleri arasındaki ilişkiyi güçlendirmesidir. Şu açıktır ki, mühendis ve mimarların mücadeleye etkin katılımı örgütlenme düzeyinin yükselmesini sağlayacak ve yükselen örgütlenme düzeyi ile mücadeleye katılım da artacaktır.

Bunun başarılabilmesi için ise bugün Odalara büyük görevler düşmektedir. Bu görevler bilimsel, mesleki, ekonomik, demokratik gibi çeşitlenmeler içinde karmaşık bir bütünlük göstermekle birlikte, genel olarak ekonomi k-demokratik mücadeleye açısından belirgin bir sıralamaya sokulması olasıdır. (Bu görevler içerisinde Oda, yönetim, üye, vb. ayırımlara gidilmesi konunun özüne aykırı düşeceğinden Oda yönetimi ve üyenin bir bütün olarak kabul edilerek, kitlesele bir şekilde bağımsızlık demokrasi mücadelesinin yükseltilmesi ve ekonomik-demokratik haklarımızın elde edilmesi mücadelesinin verilmesi ön koşul olarak alınmalıdır). Bu ön koşulu sağlamak bugünün ivedi görevidir. Kitesinden kopuk bir örgüt, örgüt olarak kabul edilemeyeceğinden Odaların da kendi varlıklarını yadsımamaları için bu ön koşulu yerine getirme yönünde yoğun bir çaba içerisinde olmaları gereklidir. Oda ve kitle bağının sağlam bir şekilde sağlanması ise kitlenin somut sorunlarından kalkarak sağlanabilir. Bu somut sorunlar: Ülkede var olan faşist baskı ve katliamlardır, geniş emekçi yığınlar üzerinde uygulanan siyasal terör ve baskıdır, ülkede körüklenen şovenist uygulamalardır, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi yığınların ekonomik baskılar altında açlığa mahkum edilmeleridir, IMF'dir, örgütlenme özgürlüğünün yokedilme girişimleridir ve bunun gibi bir sürü sorundur. Tüm bu sorunlar mühendis ve mimarların da birinci

Duyuru

IX. TEKNİK KONGRE TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

"TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ ve
ELEKTRONİK EKİPMAN SANAYİİ
İLE İLİŞKİSİ"

13 -14 ARALIK 1979
TSE TOPLANTI SALONU

dereceden sorunlarıdır. Odaların işlevleri bu sorunların kendi üyeleri içerisindeki yansımalarını ortaya sererek, kendi meslek alanı içerisindeki konuları kamuya malederek ve üyelerinin en ivedi isteminden hareket ederek en geniş örgütlenmeyi sağlamaktır. Daha önce belirttiğimiz gibi mühendis ve mimarların en ivedi istemi grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakların alınmasıdır. Grevli toplu sözleşmeli sendikal hak istemimizin önünde duran engeller ise yukarıda sıralamaya çalıştığımız faşist katliamlardan IMF'ye, şovenist uygulamalardan ekonomik baskılara ve yan ödeme kandırmacalarına kadar siyasal iktidarların tercihleridir. Bugün grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar için mücadele tüm bu saydıklarımıza karşı olan mücadelenin somut bir parçasıdır. Bu mücadelenin kazanımları için ise Odaların kitle bağının en üst düzeye çıkarılması, yani tüm üyelerin bu konunun bilincinde olması gereklidir. Üyelerini etkin olarak bu mücadele hedeflerinde birleştirmek, merkezi olarak, TMMOB ve öteki çalışan örgütleri ile birlikte verilen genel ekonomik-demokratik mücadele içerisinde yer almak Odaların

kaçınılmaz görevleridir. Bazı yapay ve ne düğü belirsiz gerçeklerle örgütlülüğü bozmaya, görevleri savsaklamaya veya engellemeye çalışanlar, mücadele hedeflerini kitlelerden önce kendilerinin belirlemesi gerektiği görüşünde olanlar elbette vardır ve olacaktır. Bunların da uyandırılması, mücadele hedeflerini görmelerinin sağlanması Odalara düşen başlıca görevler arasındadır. Fakat bu olumsuz konularını terketmemekte ısrar ederek somut anlamda mücadelenin karşısına düşenlerde ayrıca kitle önünde teşhir edilmesi ve etkinlikleri kırılmalıdır.

(Buraya kadar çok genel deyimlerle bugün için mimar ve mühendislerin önündeki mücadelenin hedef ve koşullarını ortaya koymaya çalıştık). Engellerin bu denli çok ve eksikliklerin giderilmesinin bu denli zor olduğu bir ortamda ancak üyelerin etkin katkıları mücadeleyi yükselterek grevli toplu sözleşmeli sendikal hakları elde etme sürecini hızlandıracaktır. Bu hedef etrafında tüm mühendis ve mimarların birleşmesi ve mücadele etmesi en önemli ve güncel görevidir.

SENDİKAL HAKLAR

Dünyada kamu çalışanlarının sendikal haklara sahip olmadığı 6 ülkeden birisi de ülkemizdir. Kuşkusuz bu durumun belirli nedenleri vardır. Ülkemizin ekonomik-siyasal yapısı ve buna bağlı olarak geçmiş iktidarların politikaları incelendiğinde bu nedenler anlaşılabilir.

Osmanlı imparatorluğundan bu yana "baba devlet", "sınıflar üstü devlet" anlayışı işlenmiş ve kamu çalışanları devleti temsil şerefiyle mukafatlandırılmıştır. Osmanlı imparatorluğu zamanında ve daha sonra Cumhuriyetin ilk yıllarında, toplum içerisinde maddi ve manevi olarak ayrıcalıklı bir konumu olan kamu çalışanları kapitalistleşme süreciyle birlikte bu durumlarını giderek yitirmişlerdir, önceleri egemen sınıfların sömürü düzeninin devamı görevini sürdüren ve sınıfsal olarak da burjuvazinin safında yerini belirleyen kamu çalışanları, zamanla kötüleşen ekonomik koşulları ile birlikte işçi sınıfının saflarında yer almaya başlamış ve günümüzde artık kamu çalışanları giderek kurtuluşlarını işçi sınıfı ve emekçi halkın kurtuluşuna bağlamışlardır. Bu bilinç kamu çalışanları arasında hızla yayılmaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunuyla çerçevesi çizilen "kapıkulu" anlayışı artık kırılmaktadır.

Bu kanunla eli kolu bağlanan teknik eleman ve memurlar 19 Eylül 1970 günü TMMOB ve birliğe bağlı meslek odalarının çağrısıyla bir gün iş bırakmışlar ve eyleme ülke çapında yüzbinlerce kamu çalışanı katılmıştır. Biz bu kitlesel eylemi bir dönüm noktası olarak değerlendiriyor ve ülkemizde kamu çalışanlarının sendikal haklarını elde etmeleri yolunda büyük bir adım atılmıştır diyoruz. Şimdi artık, Türkiye'nin her köşesinde kamu çalışanları grevli toplu sözleşmeli sendikal hakları-

mızı nasıl elde ederiz sorusuna yanıt anyor, bunu tartışıyor.

Bu aşamada, dünyada ve ülkemizde kamu çalışanlarının durumu ve sendikal haklar mücadeleleri konusunda bir araştırmamız üyelerimize yararlı olacağı düşüncesiyle böyle bir çalışmayı gerçekleştirdik.

DİĞER ÜLKELERDE KAMU ÇALIŞANLARININ SENDİKAL HAKLARI

Çalışanların sendikal hakları üzerine değişik uluslararası yasa ve anlaşmalar incelendiğinde, bunların metinlerinde işçiler ve diğer çalışanlar (memur) arasında bir ayırım gözetilmediği görülür.

Uluslararası Çalışma örgütü Konferansı tarafından 1948'de kabul edilen "Sendika Özgürlüğüne ve Sendika Hakkının Korunmasına Dair 87 No'lu Sözleşme"nin 2. maddesinde; "Çalışanlar ve işverenlerin herhangi bir ayırım yapılmaksızın ve önceden izin almaksızın diledikleri örgütleri kurmak ve bu örgütlere, tüzüklerine uymak kaydıyla, üye olmak hakları vardır." denilmektedir. Bu maddeden açıkça anlaşıldığı gibi Uluslararası Çalışma örgütü işçi-memur ayırımı gibi bir ayırım yapmaksızın tüm çalışanlara sendikal ve siyasal özgürlük tanınması görüşündedir.

Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 1948'de kabul ettiği, TBMM'nin onayladığı ve 27.5.1949 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan İnsan Hakları Bildirgesinin 23. maddesinin 4. fıkrasında "Herkesin menfaatlerinin korunması için sendikalar kurmaya ve bunlara katılmaya hakkı vardır." denilmektedir.

Diğer taraftan, Avrupa ülkelerinin Roma'da 4.11.1950'de imzaladığı,

bizim de bulunduğumuz ve 19.3.1954 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme"nin 11. maddesinin 1. fıkrasında da "Her şahıs asayışı ihlal etmeyen toplantılara katılmak ve başkalarıyla birlikte sendika kurmak ve kendi haklarını korumak üzere sendikalara girmek ve dernek kurmak hakkına haizdir." denilmektedir.

Yine, Türkiye'nin de katılımıyla 18 Ekim 1961'de imzalanan Avrupa Sosyal Yasası'nın 1. bölümünün 3. maddesinde, bütün çalışanların ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumak için ulusal ve uluslararası örgütler içerisinde yer alma özgürlüğüne sahip oldukları belirtilmektedir.

Buraya kadar sıraladığımız ve Türkiye'nin de ya taraf olarak yer aldığı ya da TBMM'ce onaylanan çeşitli uluslararası ortak metinlerde, işçi-memur ayırımı yapılmaksızın tüm çalışanlara sendikal özgürlükler tanınmıştır. 1949 yılından bu yana çeşitli tarihlerde Türkiye'nin de imza koyduğu bu uluslararası anlaşmalara karşılık, uygulamada, ülkemizde kamu çalışanlarına memur statüsü verilmiş ve sendika kurmaları yasaklanmıştır.

Bizdeki bu uygulamaya karşılık diğer ülkelerdeki duruma bir göz atmakta yarar var. Kamu görevlilerine sendikal hak tanıyan ülkelerin önemli bir bölümünde çalışanlar arasında bir ayırım yapılmamış ve tüm çalışanlara eşit haklar tanınmıştır. Bu ülkeler arasında SSCB, URUGUAY, YUGOSLAVYA, FEDERAL ALMANYA, ARJANTİN, KOLOMBİYA, AVUSTURALYA, KOSTO-RİKA, FİLDİŞİ, KÜBA, DANİMARKA, AVUSTURYA, BULGARİSTAN, FİNLANDİYA, FRANSA, GABON, HONDURAS,

İTALYA, KENYA, LÜKSEMBURG, MALEZYA, NORVEÇ, MACARİSTAN, HİNDİSTAN, İR- LANDA, İSRAİL, HOLLANDA, POLONYA, İNGİLTERE, İSVEÇ, İSVİÇRE, ÇAD, ÇEKOSLOVAK- YA, TUNUS, SENEGAL, SRİLAN- KA gibi ülkeleri saymak mümkün- dür.

Bazı ülkelerde ise kamu görevlileri- nin sendika hakları özel yönetme- liklerle belirlenmektedir. ABD, JA- PONYA, FAS, BELÇİKA, İNGİL- TERE, KANADA, MEKSİKA, TO- BAGO ve VENEZÜELLA gibi ülke- lerde uygulama böyledir.

Aralarında Türkiye'nin de yer aldığı BREZİLYA, EKVATOR, ÜRDÜN, LİBERYA ve PERU'dan oluşan toplam 6 ülkede memurlar sendikal haklardan tamamen yoksundurlar.

Bazı ülkelerde, kamu kesiminde ça- lışanları ilgilendiren bir karar alın- madan önce onların sendikal örgüt- lerine gayriresmi olarak danışma an- layışı yerleşmiştir. Bir kısım Latin Amerika ülkelerinde böyle uygula- malar vardır. Bazı ülkelerde ise bu danışma mekanizması resmi nitelik kazanmış ve yasalarla düzenlenmiş- tir. Bir kısım Avrupa ülkelerinde uygulama böyledir.

Pek çok ülkede son yıllarda kamu çalışanlarına yasa ile toplu pazarlık hakkı tanınmıştır. Aynı özel kesim- de olduğu gibi, uyumsuzlukların çö- zümünde tahkim, arabuluculuk, uz- laştırma gibi yöntemler öngörül- müştür. Toplu pazarlık hakkının ka- mu görevlilerine tanınmadığı ülke- lerde ise danışma kurullarında tem- sil edilme hakkı öngörülmüştür.

Son yıllarda dünyada kamu görevli- lerine grev hakkı tanınmasının sa- kıncalı olduğu düşüncesi geçerliliği- ni kaybetmektedir, özellikle ba» ülkelerde patlak veren kamu ça- lışanlarının grevleri bu sonuca yol aç- maktadır. Bir kısım ülkelerde, bu grevlerin ardından sıkıyönetim ilan edilmiş fakat, birçok ülkede grev hakkı kamu çalışanlarına da tanın- mıştır. Kamu görevlilerine de ayrım yapmaksızın grev hakkı tanıyan ül- keler, bu hakkı tanıdıkları tarihle- riyle birlikte şöyle sıralanabilir:

Zarie (1973), Nijer (1959), Norveç (1958), Fransa (1963), Gine (19- 59), Yukarı Volta (1960), Kanada (1967), Fildişi Sahili (1964), Fin- landiya (1970), Madagaskar (1962), Meksika (1963), Senegal (1961), İsveç (1965), Togo (1968).

Bu ülkelerde grev hakkı hem çalış- ma koşullarına ilişkin konularda hem de demokratik haklara ilişkin olarak tanınmıştır. Kamerun, Gana, İtalya, Singapur, Sri Lanka, Malezya, Malta, Nijerya, Sierra Leone, İsveç gibi ülkeler de bu gruba dahil edile- bilir.

Diğer bir çok ülkede ise, ya yasalar- da grev hakkına ilişkin bir hüküm bulunmamakta, ya da bazı kısıtlama- lar getirilmektedir. Şili, İspanya, Yunanistan, Suriye, Venezüella, Bo- livya ve Brezilya'da ise kamu ça- lışanlarının grev hakkı tamamen ya- saklanmıştır.

Bir çok ülkede grev hakkı bir kısım kamu görevlisi (askeri şahıslar) için yasaklanmış diğer çalışanlar için ta- nınmıştır.

Buraya kadar kamu görevlilerinin sendikal haklarına ilişkin diğer ülke- lerdeki uygulamaları kabaca özetle- dik. Şimdi ülkemizdeki duruma bir göz atalım:

ÜLKEMİZDE KAMU ÇALIŞANLARI İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

ülkemizde, Cumhuriyet döneminde çıkarılan iki sendika kanununda da sendikalaşma hakkı, "İŞÇİ" tanımı kapsamı içine giren çalışanlara ta- nınmış ve işçi-memur ayrımı konu- su gündeme girmiştir. 1947 tarihli 5018 sayılı birinci sendikalar ka- nu- nu İş Kanununun 1. maddesinde ta- nımı yapılan işçi ve işveren kapsamı içine girenlere sendika hakkı tanı- mıyor ve böylece işçi-memur ayrımı sorununun kaynağını da oluşturu- yordu. 1938 tarihli ve 3008 sayılı İş Kanununun 1. maddesinde bir iş akdi ile bir başkasının işyerinde be- denen yahut da fikren çalışan kim- se "İŞÇİ" olarak tanımlanmakta- dır. Ancak, uygulamada işçi sayı- labilmek için bedeni çalışmanın fikri çalışmadan daha fazla olması göze- tilmiş ve işçi-memur ayrımı buna göre yapılmıştır.

27 Mayıs Anayasasının 146. madde- si tüm çalışanlara, işçi-memur ayrı- mını yapmaksızın, sendikal hak tanı- makta, ancak 47. madde ile grev hakkı sadece iş kanununun 1. mad- desinde tanımı yapılan işçilere ta- nınmaktadır.

1963 tarihü ve 274 sayü Sendikalar Kanununda işçi tanımı geniş bir biçimde yapılmakta ve memurlara sendika kurma hakkı tanınmaktadır.

17.6.1965 tarihli ve 624 sayü Devlet Personeli Sendikaları Kanunu ve 19.7.1965 tarihli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile birlikte memur tanımının kapsamı genişletiliyor ve kamu çalışanlarının "İŞÇİ" tanımının kapsamı dışında tutulması anlayışı iyice belirginleşiyordu. 624 sayılı kanunun 1. ve 2. maddelerinde kamu çalışanlarının çok az bir bölümü işçi sayılıyordu. 1965 yılından sonra yürürlüğe giren çeşitli kanunlarla "memur" kapsamı sürekli genişletilmiş ve "işçi" kapsamı daraltılmıştır.

1970 yılında 274 sayılı Sendikalar Kanununun yerine getirilen 1317 sayılı kanun görünüşte daha geniş bir işçi tanımı getiriyor gibidir, ancak bu kanunla Anayasada tanınan sendikal hakların kapsamı oldukça daraltılmıştır. Anayasa Mahkemesi tarafından önce iptal edilen bu kanunun hemen arkasından yayınlanan 1327 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan işçi-memur ayrımına ilişkin hükümlerle memur kapsamı biraz daha genişletilmiştir.

Böylece 1960 yılından beri anlarda yeni yasal düzenlemelerle, her defasında memur tanımının kapsamı biraz daha genişletilerek ve "İŞÇİ" kapsamı biraz daha daraltılarak 12 Mart dönemine gelindi. Çalışanların her türlü ekonomik - demokratik haklarının ayaklar altına alındığı bu dönemde ise 1971 yılında Anayasa'nın 46. maddesi değiştirilerek sendika hakkı yalnızca işçilere tanınır hale geldi.

12 Mart dönemi sonrası 657 sayılı Devlet Memurları Yasasını tadil eden 1897 sayılı yasayla işçi tanımı genişletiliyor görünümü ortaya çıkmış, ancak yine bu yasayla işçi ve memur tanımını yapma yetkisi Bakanlıklararası Karma Kurula verilmiştir. Çalışma, Maliye Bakanlığı ve DPT temsilcilerinden oluşan bu karma kurul 1975 yılından bu yana sürekli olarak memur tanımı kapsamını genişletecek yönde davranmıştır.

Son olarak 1979 Nisan ayında Başbakanlık tarafından Devlet Personel Dairesine 657 sayılı kanunun değiştirilmesi için bir taslak hazırlanması görevi verilmiş ve bugünlerde ortaya çıkan bu değişiklik taslağına göre kamu kesiminde tüm çalışanlar memur statüsüne geçirilme durumuyla karşı karşıya getirilmiştir.

1960 yılından bu yana aşamalı olarak kamu çalışanlarının sendikal hakları ellerinden Edinmiş ve şimdi tamamen yok edilme durumuna gelmiştir. Son kanun değişikliği gerçekleşirse, artık kamu kesiminde işçi statüsünde çalışmakta olanların da sendika hakları ellerinden alınacak ve memur yapılacaktır. Hem de bu uygulama, programında tüm çalışanlara sendika hakkı tanıyacağını yazan, iktidara gelmeden önce kamu çalışanlarına seçim meydanlarında bunu vaadeden CHP ağırlıklı hükümet tarafından gündeme getirilmektedir. CHP programının 98. sayfasında şöyle denmektedir: "Kamu görevlilerine de sendikalaşma ve toplu sözleşme hakkı tanınacaktır ve kamu görevlileriyle işçilerin sendika hareketleri bütünleştirilmeye özendirilecektir, öylelikle işçi-kamu görevlisi ayrımını belirtmekte karşılaşılan güçlük de aşılmış, bu sorun temelden çözülmüş olacaktır." Doğrudur, tüm kamu görevlilerini memur statüsüne geçirerek işçi-memur ayrımı sorununa da kesin bir çözüm getirdiklerini yakında dile getirirlerse fazla şaşmamak gerekir.

Buraya kadar, ülkemizde Cumhuriyet döneminde, sendikal haklara ilişkin yasal düzenlemelerin evrimini izledik ve en son geldiği noktaya değindik. Son olarak, geçmişte sürdürülen mücadeleye ve önümüzdeki günlerde bizi bekleyen görevlere bir bakış getirmeye çalışacağız.

SENDİKAL HAKLAR MÜCADELESİ

Sendikasız kamu çalışanlarının bir bölümünü oluşturan ve yukarıda anlattığımız yasal düzenlemelerle bağlanan teknik elemanlar 1950 yılından önce toplum içerisinde ayrıcalıklı bir konuma sahiptiler. Diğer

kamu çalışanlarında olduğu gibi teknik elemanlar da maddi ve manevi yönden ayrıcalıklı bir konuma sahiptiler. "Sınıflarüstü", "Baba devlet" anlayışının egemen olduğu bu yıllarda, kamu çalışanlarının gelir düzeyleri işçilere oranla oldukça yüksekti. 1950-1960 arası dönemde emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin hızla yoğunlaşması ve ülkemizde emperyalizme bağımlı çarpık bir sanayileşmenin gelişmeye başlaması teknik elemanların sayılarında büyük artışlar doğurdu. Üretim süreci içerisinde teknik elemanlar daha yoğun olarak yer almaya başladılar. Mühendis ve Mimar Odaları da, hakim sınıfların karşılaştıkları bazı sorunlara teknik ve mesleki anlamda çözümler aranması amacıyla bu dönemde kuruldu.

1950-1960 arası dönemde teknik elemanların gelir düzeyleri diğer çalışanlara oranla oldukça yüksekti ve bunun doğal bir sonucu olarak ekonomik-demokratik bir muhalefet de söz konusu değildi.

1960 yılından sonra çarpık sanayileşmenin daha da gelişmesiyle birlikte bu durum da değişti. Kapitalist stleşme süreciyle birlikte toplumda sınıflar netleşmeye, sömürülenler arasındaki çelişki büyümeye başladı. 1970 yıllarına doğru teknik elemanlar da hızlı bir yok-sullaşma sürecine girdiler. Bu süreç, teknik elemanların işçi sınıfı ile yakınlaşmasını da beraberinde getirdi. Kapitalist sömürüden payına düşeni alan teknik elemanlar işçilerin benzeri sorunlarla karşı karşıyaydılar. 1970'lerin başında artık meslek odalarının yönetimlerine demokratlar, yurtseverler seçilmeye başladı. Bu tarihlerden sonra Odalar bir yandan kendi mesleki alanlarında emperyalizme bağımlılık ilişkilerini teşhir ederken, öte yandan mühendis ve mimarların ekonomik-demokratik sorunlarına sahip çıkmaya başladılar.

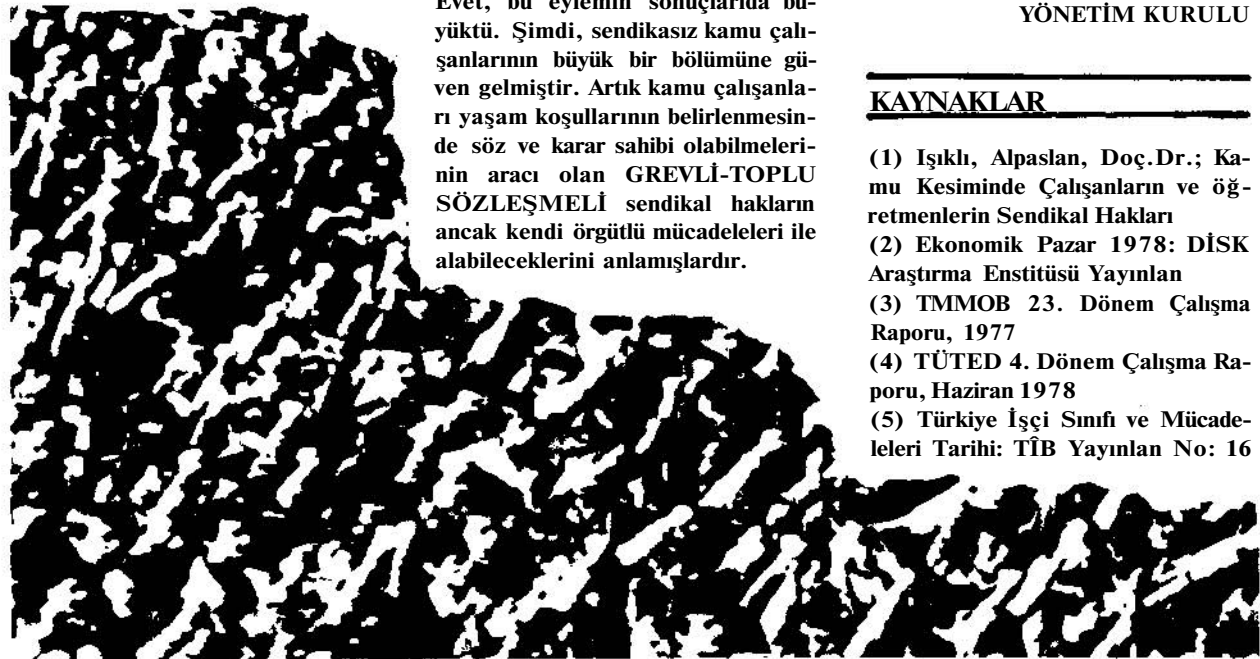
Böylesi bir sürece girilirken 1970 Şubatında TEKSEN (Teknik Personel Sendikası) kuruldu. 4/10195 sayılı kararnameye göre kamu kesiminde çalışan teknik elemanları kapsamına alan TEKSEN, Mühendis ve Mimar Odalarının da etkin katkı-

ayla Personel Yasasına karşı direniş, Teknik Personel Mitingi ve 4 000 kişinin katıldığı Genel Forum gibi kitlesel eylemleri gerçekleştirdi.

12 Mart döneminde Anayasa değişikliği yapılarak tüm kamu çalışanlarının kısır sendikal hakları ortadan kaldırılınca bazı memur sendikaları ve Türkiye öğretmenler Sendikası (TÖS) gibi TEKSEN'de kapatıldı. Böylece zaten grev ve toplu sözleşme hakları olmayan sadece adı sendika olarak belirlenen bir örgütlenmeye bile tahammül edilemediği de ortaya seriliyordu.

Bundan sonraki dönemde kamu çalışanları TMMOB, TÖB-DER, TÖM-DER, TÖTED gibi demokratik kitle örgütleri aracılığı ile ekonomik-demokratik mücadelelerini sürdürdüler.

Faşist baskı ve saldırıların ve bunlara karşı mücadelelerin yoğunlaşarak sürdürüldüğü yıllardan geçilerek 1979 yılına gelindi. Kamu çalışanlarının demokratik kitle örgütleri bu süreçte bir yandan faşizme ve emperyalizme karşı mücadele sürdürürken, diğer yandan giderek yoksullaşan üyelerinin ekonomik sorunlarını çözmek için mücadeleyi sürdürdüler. Grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar mücadelesi sürekli gündemde idi.

İçinde bulunduğumuz yıl üst örgütümüz TMMOB'nin yürütücülüğünde bu mücadele yükselerek sürüyor. TMMOB Mayıs 1979'da genel kurulunu yaptıktan hemen sonra üyelerinin kısa ve orta-uzun dönemde ekonomik-demokratik sonullarına çözüm yolları bulmak amacıyla bir çalışma programı oluşturdu. Bu program çerçevesinde önce işyeri toplantıları sonra da il toplantıları gerçekleştirildi.

Mühendis ve mimarların ev kiralarnı bile karşılayamayacak ücretlerle yaşamaya mahkum edilmesi kabul edilebilir bir durum değildi. TMMOB'nin işyeri ve il toplantılarında üyelerin sorunlarının bilincinde oldukları ve mücadeleye hazır oldukları görüldü. Bu durumu değerlendiren TMMOB Yönetim Kurulu ve bağlı Odaların yönetim kurulları yasal bütün yolların denemesine rağmen üyelerinin sorunlarına çözüm getirme yolunda hiç bir gelişme sağlanmadığını tespit ederek, üyelerini 19 Eylül günü bir günlük iş bırakmaya çağırdu. Eylem ülke çapında büyük bir başarıyla gerçekleşti. Kamu kesiminde çalışan mühendis ve mimarların % 100'e yakın bir bölümünün katıldığı eylemi bir çok işyerinde memur ve işçiler de aktif olarak destekliyor ülke çapında yüzbinlerce çalışan aktif veya pasif olarak iş bırakıyordu.

Evet, bu eylemin sonuçları da büyüktü. Şimdi, sendikası kamu çalışanlarının büyük bir bölümüne güven gelmiştir. Artık kamu çalışanları yaşam koşullarının belirlenmesinde söz ve karar sahibi olabilmelerinin aracı olan GREVLİ-TOPLU SÖZLEŞMELİ sendikal hakların ancak kendi örgütlü mücadeleleri ile alabileceğini anlamışlardır.

Bundan sonra, ekonomik-demokratik sorunları özünde aynı olan tüm çalışanların ortak kitlesel eylemlerini kotarmak gündemdedir. TMMOB'nin Kasım-Aralık aylarında diğer demokratik kuruluşlar ve DİSK ile birlikte düzenleyeceği Çalışanlar Kurultayı, çalışanların ortak sorunları etrafında birlikte mücadeleleri için bir adım olacaktır.

Kamu çalışanlarının Grevli-Toplu Sözleşmeli Sendikal Haklar Mücadelesini yoğunlaştırarak sürdürecekleri bu dönemde, arada değindiğimiz kamu kesiminde çalışan tüm işçilerin memur yapılmasına ilişkin kanun değişikliği gündeme getirilmiştir.

Yeni haklar elde edebilmek için varolan hakların ödünsüz bir biçimde savunulmasının gerektiği de bilinmektedir. Bu noktada artık sendikası kamu çalışanlarının sendikal hak mücadelesi ile işçilerin sendikal haklarını koruma mücadelesi çakışmıştır.

Bugünden yarına kamu çalışanlarının demokratik örgütlerini ve ilerici devrimci işçi sendikalarını bekleyen görev bu yolda birlikte mücadelelerin hazırlığıdır.

Odamız bu bilinçle üzerine düşen görevleri yerine getirmeye devam edecektir.

YÖNETİM KURULU

KAYNAKLAR

- (1) Işıklı, Alpaslan, Doç.Dr.; Kamu Kesiminde Çalışanların ve öğretmenlerin Sendikal Hakları
- (2) Ekonomik Pazar 1978: DİSK Araştırma Enstitüsü Yayınlan
- (3) TMMOB 23. Dönem Çalışma Raporu, 1977
- (4) TÖTED 4. Dönem Çalışma Raporu, Haziran 1978
- (5) Türkiye İşçi Sınıfı ve Mücadeleleri Tarihi: TİB Yayınlan No: 16